

Sygn. akt II PK 169/18

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa M. D.
przeciwko Szkole Podstawowej [...] w L.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 25 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Z.
z dnia 27 marca 2018 r., sygn. akt IV Pa [...],

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód M. D. domagał się uznani za bezskuteczne wypowiedzenia stosunku pracy dokonanego w dniu 9 czerwca 2014 r. przez Gimnazjum [...] w L..

Sąd Rejonowy w Ż. wyrokiem z dnia 22 października 2014 r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda 3.292,58 zł tytułem wynagrodzenia za okres wypowiedzenia, w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Sąd Okręgowy w Z. (po ponownym rozpoznaniu sprawy), wyrokiem z dnia 27 marca 2018 r. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że zasądził od pracodawcy na rzecz pracownika 36.218,38 zł tytułem wynagrodzenia za okres wypowiedzenia, w pozostałym zakresie apelację powoda oddalił.

W sprawie ustalono, że powód w dniu 23 maja 2013 r. otrzymał wypowiedzenie stosunku pracy, w którym wskazano jako przyczynę zakończenia zatrudnienia zmiany organizacyjne powodujące zmniejszenie liczby oddziałów. Wypowiedzenie zostało doręczone w dniu 9 czerwca 2014 r. Oznacza to, że zgodnie z art. 20 ust 3 Karty Nauczyciela okres wypowiedzenia upłynął z dniem 31 sierpnia 2015 r.

W ocenie Sądu odwoławczego przyczyna wypowiedzenia była uzasadniona, a powód prawidłowo został wytypowany do rozwiązania stosunku pracy. Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 118a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 461 ze zm.) Sąd Okręgowy zauważył, że powód uzyskał kartę przydziału kryzysowego w dniu 28 listopada 2014 r., a więc w okresie biegu wypowiedzenia stosunku pracy dokonanego przez pozwanego, który to okres wypowiedzenia rozpoczął się w dniu 9 września 2014 r., a upłynął w dniu 31 sierpnia 2015 r. Mając to na uwadze, Sąd ten uznał, że powoływanie się na szczególną ochronę stosunku pracy w tych okolicznościach jest nadużyciem prawa (art. 8 k.p.). Wskazał, że powód rozpoczął rozmowy w sprawie służby w Narodowych Siłach Rezerwowych dopiero po zawiadomieniu przez pozwaną szkołę organizacji związkowej go reprezentującej - NSZZ „[...]” o zamiarze rozwiązania z powodem stosunku pracy. W rezultacie, uznał, że zamiarem powoda było uzyskanie przez służbę w Narodowych Siłach Rezerwowych ochrony prawnej przed rozwiązaniem stosunku pracy łączącego go z pozwaną. Takie zachowanie powoda mieści się w dyspozycji art. 8 k.p., gdyż działanie powoda zmierzające do podjęcia służby w Narodowych Siłach Rezerwowych miało na celu wyłącznie uzyskanie ochrony prawnej przed rozwiązaniem stosunku pracy, a takie działanie jest sprzeczne ze społeczno- gospodarczym przeznaczeniem prawa i z zasadami współżycia społecznego i nie korzysta z ochrony. Powodowi zatem w oparciu o art. 8 k.p. nie przysługuje ochrona przed rozwiązaniem stosunku prawnego łączącego go z pozwaną szkołą.

Skargę kasacyjną wywiódł powód, zaskarżył wyrok w części oddalającej apelację, domagał się zmiany wyroku i przywrócenie go do pracy. W jego ocenie doszło do naruszenia:

- art. 118a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, gdyż powód posiada zawarty w listopadzie 2014 r. kontrakt na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych i kartę przydziału kryzysowego, a skoro jego stosunek pracy wypowiedziany w dniu 9 czerwca 2014 r. trwał nadal (do dnia 31 sierpnia 2015 r.), to jego rozwiązanie z tą datą było niedopuszczalne,

- art. 8 k.p. przez przyjęcie, że posiadanie de facto przez powoda przydziału kryzysowego, o którym mowa w art. 118a ust. 1 ustawy z 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi nadużycie prawa i mieści się w dyspozycji tego przepisu.

W ocenie skarżącego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania „uzasadnione jest bezspornym faktem, że w przedmiotowej sprawie występuje istotna błędność stanowiska zajętego przez Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku, polegająca na niewłaściwej wykładni art. 118 a ustawy z 21.11.1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 461 z p.zm.) przez pominięcie, że skoro oczywistą wolą ustawodawcy było przyznanie żołnierzowi rezerwy będącemu pracownikiem także ochrony przed rozwiązaniem stosunku pracy, to takie unormowanie zakłada dopuszczalność zainicjonowania działań w kierunku podjęcia służby w Narodowych Siłach Rezerwowych już po otrzymaniu wypowiedzenia stosunku pracy, a uzyskana z tej przyczyny ochrona przed rozwiązaniem stosunku pracy jest w tej sytuacji ubocznym skutkiem pozytywnego efektu tych działań, a nie celem samym w sobie, jak to przyjmuje Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku. W tej sytuacji zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego pozostaje w sprzeczności z oczywistym sensem wskazanych i powoływanych przepisów. Z tych przyczyn skarga kasacyjna mająca na celu właściwe rozumienie i należyte stosowanie prawa - zdaniem strony powodowej - zasługuje na rozpatrzenie”. W ocenie powoda wskazana motywacja znajduje odzwierciedlenie w z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do rozpoznania.

Sąd Najwyższy ma trudność z przyporządkowaniem uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania do deklarowanej podstawy prawnej. Powód, z jednej strony, wskazuje na art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. (czyli na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego lub potrzeby dokonania wykładni przepisów rodzących wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie), z drugiej zaś, jego wywód wskazuje na oczywiste naruszenie przepisów prawa (trudno bowiem z przywołanego tekstu wyłonić istotne zagadnienie prawne albo dopatrzeć się przyczyn uzasadniających dokonanie wykładni przepisów). Zważywszy na profesjonalny charakter skargi kasacyjnej, a także wysokie wymagania formalne stawiane przy jej wniesieniu, trudno uznać, że wskazane kontrowersje przemawiają za przyjęciem nadzwyczajnego środka odwoławczego do rozpoznania merytorycznego. Inaczej rzecz ujmując, Sąd Najwyższy nie ma obowiązku wyręczać strony reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika i domyślać się co leży u podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Z pewnością nie da się z przywołanego tekstu wyprowadzić wniosku, że w sprawie wystąpiło, a zatem zaważyło na rozstrzygnięciu, istotne zagadnienie prawne (czyli takie, które jest nowe i nie było dotychczas przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego) lub, że występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych (powód nie wskazuje bowiem o jakie przepisy mogłoby chodzić i że budzą one poważne wątpliwości lub wywołują rozbieżności w orzecznictwie sądów). Okoliczność ta samoistnie uzasadnia odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Niezależnie od powyższego, należy zaznaczyć, że z opisu podstawy skargi kasacyjnej odwołującej się do art. 118a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. nie można się dowiedzieć, czy w ocenie powoda doszło do błędnej wykładni tego przepisu (a jeśli tak, to w jaki sposób), czy też został on niewłaściwie zastosowany (a jeśli tak, to na czym ułomność ta polegała). Nie jest rolą Sądu Najwyższego dokonywać za powoda tego wyboru. Świadczy to tylko o tym, że podstawa ta nie może zostać uznana za oczywiście uzasadnioną w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Powołując się na ten przepis powód nie dostrzega, że Sąd Odwoławczy nie kwestionował jego zastosowania w sprawie, przeciwstawił mu jednak konstrukcję uregulowaną w art. 8 k.p.

Również powołanie się na naruszenie art. 8 k.p. nie świadczy o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Przyczyną nadużycia prawa przez powoda nie jest bowiem posiadanie przez niego przydziału kryzysowego, ale instrumentalny sposób w jaki powód uzyskał ochronę. Aspekt ten został podkreślony przez Sąd odwoławczy, a powód w skardze kasacyjnej go przemilcza. W tych okolicznościach nie sposób twierdzić, że również ten zarzut jest oczywiście uzasadniony. W licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego podkreślano, że w konkretnych okolicznościach faktycznych „poszukiwanie” przez pracownika szczególnej ochrony w okresie wypowiedzenia może zostać uznane za działanie sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa do ochrony przed rozwiązaniem stosunku pracy, które z mocy art. 8 k.p. nie wywiera skutków prawnych. Skoro mechanizm ten jest znany i akceptowany w orzecznictwie (na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 grudnia 2016 r., II PK 249/15), to trudno uznać, że zastosowanie przez Sąd Okręgowy art. 8 k.p. było oczywiście wadliwe w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p. W ramach tej przesłanki Sąd przyjmuje do rozpoznania skargi kasacyjne tylko wówczas, gdy dla przeciętnego prawnika, naruszenie przepisu jest niewątpliwe, z góry widoczne, bez potrzeby głębszej analizy stosunku prawnego oraz bez sprawdzania i oceny dowodów. Zapatrywanie to powinno wystąpić już w trakcie przedsądu, czyli wstępnego badania skargi kasacyjnej, gdyż na tym etapie procedowania rolą Sadu Najwyższego nie jest szczegółowe badanie zgłoszonych podstaw zaskarżenia. Sytuacja tego rodzaju w rozpoznawanej sprawie nie występuje.

Dlatego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania rozstrzygnięto kierując się regułą z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c.

[aw]